

Գանձարգի արքայի հետ անձնական կապակցու-
թեան սկզբունքն յառաջ բերելով եւ պաշտպա-
նելով՝ օրինաւոր առիթ կտան Հունգարիային,
Գալիսիային, Վենետիկին եւ Պոլսոյն որ, վաղն
անոնց ըսեն թէ... իրենք ալ, միեւնոյն սկզբանց
զօրութեամբ, կրողն, որ Ալեքսանդր եւ Պրու-
սիոյ արքայից հետ անձնական կապակցութեան միայն
ունենան եւ ոչ ինչ աւելի, ինչպէս այժմ խորհրդի
դքսութիւնն Բարձրագոյն Պիտէրն խորին յար-
գանք կ'ընդունէ որ Գերմանական Գանձարգու-
թեանն զատուի եւ Հոլանդիոյ հետ կցուի։ Պ.
Բեռտ, որ Գերմանական Գանձարգութեան երես-
փոխանն է, անցեալներն Փարիս դնալով Նա-
պոլէօն Գ. հետ տեսնուեցաւ։ Լրագիրներն անձամբ
մեկնութիւն կտան այս տեսութեանն։ Լրագիր
թէ. Ֆրանսա եւ Սիցիլիա անգամ որոշեցին չըն-
դունիլ այլ եւ 1851 եւ 1852 թ. Լոնդոնի դաշն,
իրեն հիմն արդի Խորհրդակցութեան եւ թէ.
Հասարակօրէն կ'կարծուի թէ. Հոլանդիայ եւ Շեդի-
գի Հարաւային մասն Գանձարգէն զատուեալ եւ,
իրեն մի դքսութիւն, Գերմանական Գանձարգու-
թեան հետ կցելու խորհուրդն չեղօք տեղութիւնն
ներն անգամ ընդունեցին։ Պրուսիոյ արքան,
կրտսէն, խոհեմութեամբ կուգէ քաղաք այս այրող
խնդրոյ մէջ. իր հասակն ալ, որ 65 է, իրեն թիչ
մի տարտամութիւն կ'աղղէ. այլ իր պաշտօնեայ
Պ. Բիսմարք, որ, առանց կոնա Գաւուրի յատ-
կութիւններուն եւ ոչ մէկն ունենալու, կ'աղիւթէն
անոր նմանիլ կուգէ եւ Պրուսիոյ համար դաւառ-
ներ շահիլ, Ռուսիոյ սաստիկ դիմադրութիւնն
տեսնելով, որ ոչ Գանձարգի չափէ դուրս տկա-
րանայն կուգէ, ոչ ալ Պրուսիոյ նոր երկիր ստա-
նալն Բալթիկ ծովու եզերքին մե-
կըսեն։ Օգոստեանի 20-ին Պրուսի-
տունի ծխել եւ փառաւոր ըն-
րատել անոր, որ, առաջ դքսութիւններէն
վարձած՝ այժմ վերադառն հոն կերելի, որպէս
դանիա, Պրուսիոյ հովանաւորութեան տակ,
յիշեալ դքսութեանց գլուխ կարգելով՝ գէթ ըստ
մասին, իր ցանկութեանն հասնի։ Ընդհանրապէս
կ'ըստացուի թէ մինչեւ Յունիսի 12-ն եթէ Լոն-
դոնի Խորհրդակցութիւնն չկարենայ Եւրոպայի
խաղաղութիւնն վերահաստատել՝ զինադադարի
պայմանաժամն երկնցունեն պիտի ապա թէ ոչ
պատերազմն Գանձարգէն ելլելով բոլոր Եւրոպա
պիտի բռնկուին։

— Նապոլի մէջ մէկ ահագին Բուրբոնեան
դաւադրութիւն յայտնուեցաւ, եւ 70-էն աւելի
զինուորական եւ քաղաքական անուանի մարդիկ
բռնուեցան եւ բանտ դնացին, որոց դասն մօտ
օրերս տեսնուի պիտի 500 վիսնեբու ներկայու-
թեան։ Գաւադրութեան որջն, ինչպէս ձեռք
ձգուած թուղթերն կ'աւատեն, Հոռմ է. եւ անոր
հնգլիսներն կէս մի Ֆրանսայ արքայի, կէս մի
Հոռմայ արքունեայ դորձակալներն են։ Խոսքիւ
լրագիրներն կ'ազանջեն որ Խոսքայւոյ ալ հրա-
ման արուի Պապի երկիրներն առաջակայ խում-
բն խրկել, ինչպէս որ անկէ իրենց երկիրներն
կ'աղաղակուեալ եւ վրդովեալ համար ելու գլխերու
ընկերներ կ'զան շարունակ։

ՅԲԱՆՍԱ

Ֆրանսայի Օրէնդիր Ժողովն, որ ամսոյս

19-ին գոյուէր պիտի յերկարաձգեցաւ մինչեւ նոյն
ամսոյ 25-ն։

— Մարեշալ Փէլիսէ, Ալեքսանդր ընդհանուր
կուսակալն, եւ Սեւաստոպոլի հերոսն, կարճ-
րեայ հիւանդութեամբ վախճանեցաւ։

— Ալեքսանդր վարդապետութիւնն տնտեսին կը-
տէ, թէ Եւրոպայի, գրեթէ ամեն ճակատներու
մէջ, մեծ եւ փոքր յաղթութիւններ կ'ստանան։
Զօրավար Գլլիցի ամսոյս 13-ին Սի-Նաիերի կա-
տարին վերայ Մարաբու Սի-Մահումեդ-Բեն-Համ-
զայի խմբին պատահելով, որ 3,000 հեծեալօրէ
եւ 600 հետեակէ կրողներու, զարկաւ եւ ցրուեց
եւ 200 մարդ սպանեց։ Մարաբուն, այս պար-
տութենէս չ'հատուելով՝ Ստամբուլ քաղաքեայ,
ուր իր հօր փոխին վերայ երդուեցաւ չ'թողու-
նալ Ֆրանսայուց (որ յառաջ երթան. այլ չ'նայելով
այս ջերմ երդմանս, Ֆրանսայի անոր տիրեցին,
Մարաբուն անկէ փախուցցին, քաղաքն հիմնադա-
տակ կործանեցին եւ ամեն բայ եւ ծառ անրա-
կանցին։

— Մօսկուտոն կ'անուանէ թէ Մօսկուտոնի
Ֆիլիտան ցեղն ալ անտառներէս եւ Պաս-
կիսիսի վերայ յարձակեցաւ, որ իր խմբին
հետ Տիւրքիոյ գաղով Սի-Մահումեդ-Բեն-Սուլա-
րանայից։ Յիշեալ զնդապետն 2 ժամ յաջողու-
թեամբ պատերազմելէն յետոյ Բէլիզան դնաց։

Մօսկուտոն, ասոնք պատմելէն յետոյ, կ'աւե-
լու թէ. « անտառներութիւնն Սի-Համզայի հո-
գեւորական կամ կրօնական տունէն ելաւ եւ յսկան
թօթափել ամեն ցեղերու մէջ ծառայեցաւ, որ
անոր աղօթելութեան տակն են։ Քիչ մի առաջ,
Սիդի-Մարաբաճմանի կարգի մօկադալներէն
էն, ջանաց Կատանտին նահանգի Զուգայի
ըն որք հանել։ Այսօր Ֆիլիտաններն սուր
պատերազմ կ'ըստցեն։ Այս ամեն պարագաներս
Մէլիքի ուստաւորաց դարձի ժամանակին պա-
տահելով՝ կրօնական աղանդներու ներգործու-
թիւնն յայտնապէս կ'երեւոյն։ »

Յիշեալ թերթն կ'աւելու նաեւ թէ. Ալեքսանդրի
ցեղերն Եւրոպայի անցից վերայ ճիշդ տեղեկու-
թիւն կ'առնեն Կոստանտնուպոլիս տարած արա-
բերէն մէկ լրագրէ, որ Ֆրանսայի եւ Սեպիոյ
Խորհրդարաններու մէջ եղած վիճարանութիւն
ներն կ'արդարով կ'արձէին որ այս դարձանա-
Ֆրանսա կ'ալ պիտի բանոր. ուստի իրենք ալ
անտառներէս յարմար ժամանակ սեպերեն։

Ֆրանսայէն շարունակ զօր կ'սկսեն Ալեքսիա։

ՀԻՍՏԻՍԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Գարնան սկիզբն ի վեր, Հիւսիսայիններն
արտաքոյ կարգի եւ հակայական արտադրու-
թիւններ կ'առնեն որ Հարաւի արտադրութեան
ահագին եւ վերջին մէկ հարուած տան, ինչպէս
եւ անոնք, իրենց կողմն, կ'արտադրութիւն իրենց
անկախութիւնն պահել եւ իրենց թշնամին համոզել
որ զնոյն չ'սկսին նուաճուիլ եւ ոչ երբեք Հիւսիսի
հետ միաբանութիւն ընեն։

Գլխաւոր անուն զօրավարն Հիւսիսային զօրաց
ընդհանուր Կարապետ կ'արգուելով հանդերձ
մեծամեծ արտօնութեամբ, սկսաւ բազմաձեւ
զօրաբաններ վիրջինիա ժողովել եւ Բընսայդ,

Մէլ եւ այլ անուանի զօրավարներ իր ձեռքի տակ
միացունելով պատերազմի նոր դասաւորութիւն
ըրաւ, որ աղէկ յաջողեցաւ, ինչպէս Մայիսի
14-ին Նիւ Եօրկէն զրաժ նամակներն կ'աւատեն,
թէ Եւսիսային շատ պարագաներ միմեկն եւ Հատ
ալ չ'ապագանցութիւններ կերելն։ Ամսոյս 5-ին,
6-ին եւ 12-ին, իրարու ետեւ, բանի մի ճակատ տուին
Հիւսիսայինք Հարաւայինոյ, որոց յաղթելով
հաղածեցին Սպօտսիլլանայէն։ Իր զօրավարն
35,000 մեռեալ եւ վիրաւոր թողլով ճակատի դաշ-
տին վերայ, 38 թնդանոթ եւ 15,000 դերի, մնա-
ցեալ զօրքով դէպ ի Ռիվմոնդ քաղաքեայ Հիւսի-
սայինոյ առջեւ հաղածական դնալով, Հիւսիսայինք
ալ 40,000 հոգի չափ մարդ կորուսին, որոց
երկու երրորդ մասն վիրաւոր են։ Ուստի եւ
Հանկոկի բաժնիներն թշնամին կ'աղածէին, այլ
սաստիկ անձրեւներէ բռնադատեալ եւ դարձան։
Շերիդան զօրավարն Օրանժի երկաթուղին 10
միլի չափ տուեց եւ շատ ալ համար արականեց։
Սիւզլ զօրավարն Չարլոտսվիլի, Լինչբուրգի եւ
Կենսիլի մէջ եղած երկաթուղիներն քակեց այն-
պէս որ Հարաւայինոյ հանդիմանութեան համար
Գանալիլի ճամբան միայն բաց մնաց։ Պետերբուր-
գէն զրաժ նամակներն կ'ըսեն թէ. Վիրաւոր
Ռիվմոնդ հասեր է Զօրավար Բալթերի դունդն
Պրուրի Բըլֆի եւ Գարլինդ բերդն պաշարելէ։
Յոհնսոն Հարաւային զօրավարն ալ Գալուսի Գեոր-
գիայի բերդն պարակց Մայիսի 12-ին գիշեր տանն,
զոր Շերման խօյն զրաւեց եւ 3-4,000 զինուոր
եւ 10 թնդանոթ գերեց։ Յամա Գետին մէջ պատ-
րաստած արգելքն մարքեցին, եւ Հիւսիսայինոյ
երկաթապատ նաւերն երթ եկուիլն կ'ընեն.
Հիւսիսայինք շատ նաւ կորսնցուցին։

Ասոր հակառակ Ռիվմոնդէն եկած կամ թէ
Հարաւայինոյ տուած լուրերն ոչ այսչափ կորուստ
կ'աւտմեն, ոչ ալ այսպիսի պարտութիւն։ Անդ-
լոյ եւ Ֆրանսայի լրագիրներն ալ, որք, ըստ
մեծի մասին, Հարաւայինոյ բարեկամ են, բոլորու-
մին այլ չ'ըջանակի մէջ կ'երկայացնեն այսչափ
մեծամեծ կորուստներ, որոց նման զուցէ մեր
դարու մէջ զեւ չ'ստատէր։

ԴԱՆՄԱՐԳ

Կոնկենհաղի լրագիրներն արքայի մէկ յայտա-
բարութեան ընդդիմ կ'ըստարակեն. ահաւասիկ
անոր թարգմանութիւնն։

« Քաջ զինուորներ »

« Մէկ պաշտպանութենէ յետոյ, որոց յիշա-
տակն աւանդուի պիտի ամենահեռաւոր սերնդեան,
ոչ միայն կուտի անհաւատարմութեան, այլ զիւցաղ-
նութեան համար, որով (մեր) զօրքն բազմաթիւ
զօրաց զիմակալելէն յետոյ, պարտաւորեցան
Գլխաւոր ամրոցներն ձգել եւ Աւալն քաղաքի։ »

« Վիշտերն, որք զուգընթաց են պատերազմի,
աղէտալի են, եւ կուտի վերջին օրերու ցաւագին
կորուստներն երբեք չ'ախտի մօցուին։ Բայց
Աստուծոյ օգնութեամբն այս վիշտերս եւ կո-
րուստներս ապարդիւն չ'սկսին մնալ։ Սոնք պտղա-
բեր պիտի ըլլան այն կողմն մէջ, զոր դուք այժմ
կ'ընէք բռնութեան եւ անիրաւութեան դէմ, եւ որոյ

ԻՆՁ Է ԱԶԳԱՅԻՆ ՈՒԻՆ

[ՏԵՍ ԲԻՆ 4 և 5]

Ազգային ոգւոյ սեպուհ պայմաններէն առաջինն է, մեր ըսինք, միակրօնութիւնն : Ուստի անպակաս դարուն բարոյեց թէ. ամեն մարդ այնպէս անմեղ կճնանի, ինչպէս առաջին մարդն Արարչի ձեռքէն ելել էր, և թէ եթէ անիկա վայելուչ կրթութիւն ստանար, այնպէս ալ անմեղապիւծ լու էր : Ուրիշ մէկ խմատասէր պնդեց թէ. մարդիկ բարի կճնանին. բայց գէշ օրինակով կաւորին եւ բարի օրինակով կշտկուին : Երրորդ մէկ իմաստասէր ըսաւ թէ. մարդ նիւթականի եւ աննիւթականի բազաղութիւն ըլլալով, միշտ անկատար մնալու է մինչև որ երկու տարերքն իրարմէ զատուին : Այս դրութեանցս պակասաւոր ըլլալն ճանաչելու համար հազոտագիւտ հանճարի պէտք չկայ : Սխալ է Ռուսոյի կարծիքն. որովհետեւ ի սկզբանէ աշխարհի մինչև ցայսօր կրթութիւնն չկրցաւ եւ ոչ մէկ մարդ անգամ այնպէս չտկել, որ Գերագոյն ճարտարապետի անդրանիկ ձեռակերտի անմեղութիւնն ունենար. սխալ է երկրորդ դրութիւնն թէ. մարդիկ բարի ծնելով եւ գէշ օրինակ տեսնելով կգէշնան. որովհետեւ մարդ եթէ ապականեալ բնութեամբ ծնանէր, գէշութեան այնչափ հակամէտ չէր ըլլար. սխալ է եւ երրորդ դրութիւնն. որովհետեւ մեր մարմինն եւ մեր հոգին հաւասարապէս մի և նոյն Արարչի ձեռակերտ են. և մեր Արարչին անսպառ բարի գոյով անհնարին էր, որ Անկէ գէշ արարած յառաջ դար, ինչպէս որ ոչ ապականեալ աղբերէ՛ անոյշ ջուր կընայ բշխիլ, եւ ոչ անսպական աղբերէ՛ աղտոյի ջուր : Մարդիկ բնականաբար գէշ կճնանին եւ բնութեամբ վատ են վասն զի մարդկութեան արմատն, որ է Ագամ, Գերագոյն Հեղանակի անիծից տակ ինկաւ, եւ մեզ, իբրեւ ժառանգութիւն ձգեց, մեղանշական բնութիւն, դիւրամիտութիւն առ չարն եւ մահ : Ինչպէս մարմինն շատ տեսակ մարմնաւոր հիւանդութիւն իբմէ ծնած մարմինն կհաղորդէ, ինչպէս միտքն շատ տեսակ մտաւոր ախտ իբմէ ծնածին կանցունէ. նոյնպէս եւ հոգին հոգեւոր խթութիւնն իբմէ ծնածին կժառանգէ ցունէ : Ո՞վ է՝ որ չտեսներ հոս սկզբնական մեղքն եւ Աստուածային ահաւոր անիծից սոսկալի արդիւնքն :

Ապաքէն մարդ ուղղուելու, վերստին ծնանելու, միով բանիւ, նոր և կատարեալ ըլլալու՝ այլ միջոց, այլ ճար չունի, բայց եթէ վերստին իր Արարչին մօտենալ, եւ աստուածաղիւր օրինաց համեմատ վարուիլ : Առաջին մարդոյ յանցանքն դուր Յաիտենականի օրէնքն խտտորումն, անոր սերունդն ալ այլ կերպիւ չկրնար առջի անմեղութեանն, առջի ուղղութեանն հասնել, բայց եթէ Նոյն յաբառնականին մօտենալով եւ Անոր օրինաց համեմատ վարուելով, որ է ճշմարիտ եւ փրկարար կրօնքն բրիտանական :

Միաստուածութեան սկզբունքէն կըղխէ միւս ակրօնութեան սկզբունքն. եւ կրօնքի միութենէն կճնանի անհատներու իրարու հետ յողաւորութիւնն, որ է աղքատութեան սկզբնական տարրն : Չեմ ուրանար որ բազաղական հրահանգներն, արուեստից ծաղկէն, գիտութեանց բարգաւաճումն մարդիկ մարդասէր, կարեկից, քաղցրաբարոյ, բաղաբաւարի չեն ընէր. չեմ ժխտեր որ բաղաբաւար օրէնքն, բարեկարգ վարչութիւնն բաղմամբ

չարեաց առջևն չեն առնէր և մարդիկ բաղմամբ աղէտներէ չեն պատնարէր. այլ կուրանամ եւ կմերժեմ որ անոնք, ամենն ալ մէկ տեղ առնելով, կարենան մարդոյ սիրտն շտկել, մարդոյ կամքն փոխել, մարդոյ հոգին նորոգել : Քաղաքական օրէնքն, դատարանն և ոստիկանութիւնն, այո՛, անմեղն կաշտպանեն, զրկելոյն հատուցումն կընեն եւ յանցանքն կալածեն. սակայն հոն կգաղթի և անոնց բոլոր ներգործութիւնն : Անոնք մարդոյ վերայ այնպէս կներգործեն, ինչպէս այգեգործն խաղողի մատերն (բարունակն) կկտրէ, ծառերն կքշտէ, գոսացեալ ոստերն կյալաւէ առանց կընալու երբէք ծառի կամ խաղողի բարունակի բնութիւնն փոխելու. այսպէս եւ օրէնքն կալածէ յանցանքն, կվարձատրէ առաքինութիւնն առանց կընալու երբէք յանցաւորի սրտէն յանցաւորութեան թոյնն արմատախիլ ընելու և ոչ առաքինիկ հոգւոյն մէջ առաքինութեան սերմեր ցանելու կամ սրբութիւն սրտի ներշնչելու : Ասիկա կրօնքի պաշտօնն է. հաւատքն միայն կարող է այս փրկարար պաշտօնավարել :

Ապաքէն կրօնքի առարկան է մեր Ամենաբարի Արարչին, կրօնքի նպատակն է Անոր հետ հաղորդութիւն ունենալն և Անոր կատարելութեանց հասնելն : Եւ որովհետեւ մարդոյ ամեն վեհ եւ ազնուական տեսիլքն և զգացումներն կրօնքի սկզբունքէն կըղխեն, կընամբ հետեցունել հաւատ տեսլ թէ կրօնքն մարդկային ընկերութեան նկատմամբ մի եւ նոյն պաշտօնն կվարէ, ինչ պաշտօն որ կվարէ ցորեկուան մեծ Լուսաւորն զգայական էակներու վերայ : Մեր պաշտած Աստուածն եթէ փայտէ, ոսկորէ, մետաղէ չին ուսած աստուած ըլլար՝ մեր կրօնքն ալ անպիտան, մեռած ըլլալու էր. մեր պաշտած Աստուածն եթէ նիւթական էակ ըլլար՝ մեր բարոյականն ալ զգայական և թանձրալիտ ըլլար. մեր պաշտած Աստուածն եթէ ստեղծուած ըլլար՝ մեր առաքինութիւնն ալ երկրաւոր և ժամանակաւոր ըլլալու էր : Սակայն մեր Աստուածն յաւիտենական, անստեղծ, ինքնագոյ, աննիւթ և անտեսանելի ըլլալով՝ մեր կրօնքն ալ աշխարհի սկզբէն իսկիւ և յաւիտեանս յաւիտենից կտէ, կամ թէ Աստուածային յայտնութեամբ Հայաստանի մէջ Ազաւայ կտրուի և աշխարհի կատարածին երկինքն կաւարտի. մեր բարոյականն ալ այնպէս և այնչափ սուրբ է, որ չափ սուրբ է անոր հեղինակն և առարկան : Ի՞նչ սքանչելի եւ միանգամայն տխուր տեսարան : Սքանչելի. — միանգիւ Ստուածաշունչն, որ տիեզերաց ամենահին գիրքն է եւ Աստուծոյ ներշնչութեամբ Հրէաստան գրուած է եւ Սեման ցեղի Միաստուածութեան միակ կանոն հաւատոյ է, Չեմ հաշտուան, որ Բաղդադ գրուած է և Յարեթեան կամ Արեւայ տոհմի միակ կրօնադիտութեան մատենան է, երկրորդն ալ, միաբան կրկնայէն թէ Հայաստան եղբր է առջի ճշմարիտ Աստուածադիտութեան խանձարուքն. թէ Մշտնջենաւորի եւ ժամանակաւորի կամ թէ երկնից եւ երկրի մէջ գրուած ուխտի առջի կայանն Հայաստան եղբր է, թէ մարդկային ազգն հոն ստեղծուել է, հոն աճել է և անկէ հաւատոյ և բաղաբաւարութեան տարերքն տիեզերաց չորս դիւն տարեր եւ ծաւալել են : Տեսարան տխուր. — վասն զի արդի Հայն, փոխանակ պարծանք յիշելու այս անդուգական արտօնութիւնն և հաւատարմ մնալու իր երկրի աւանդութիւններուն, իր նախնեաց կրօնքին, այնպէս վատթարացեր, այնչափ նուաստացեր,

որ առանց խախտելու, Ամերիկայի Եսկիմոսներէ կամ թէ Դոնալդ փոփաղանդացին հաւատոյ ճշմարտութիւն կմուրայ : Չունի՞մք ապաքէն իրաւունք ըսել մեր արդի ազգայնոց համար, ինչ որ Երանելի Մարգարէն կըսէր իր ժամանակի Հրէից համար թէ. «Երկուս յարիս գործեաց ժողովուրդն իմ. զի քողին զիս արիւրս ջոյ կենդանոյ և փորեցին ինքեանց գոյս ժակտիկէս, որք ոչ կարեն ունիլ զուր» : Մեր, որ անարժանութեամբ Հայ անունն կկրենք, մեր որ Թաղդէոսի, Բարթողիմէոսի եւ Լուսաւորչի հաւատոյ որդի ըլլալու անսպարծութիւնն ունիմք, սակայն այս ինչ է մեր և մեր նախնեաց մէջ եղած խտիրն : Հայութեան կողմէն, մեր նախնիքն, որ որ երթային, ոչ միայն իրենց ազգային աւանդութիւն, սովորութիւն, վարք, կրօնք, լեզու, զգեստ և այլ յատկութիւններ կպահէին. այլ և զանոնք օտարաց կհաղորդէին և ազգայնոց թիւն կշատայնէին. արդի Հայերն, ընդհակառակն, ազգային աւանդութիւն, ծէս, սովորութիւն, զգեստ եւ այլ յատկութիւններ կորսնցնելով՝ եւ ամեն ազգաց բարք, վարք, հանդերձ և սովորութիւն ընդունելով՝ վայրենի Բիւրդէն անգամ, Եզդիէն անգամ, լեռնցի Չէրքէզէն անգամ, ազգասիրութեան մասին, ետ մնացեր են. բայց և այնպէս, փոխանակ իրենց ինտորումն զգալու և շտկելու, այսօր իրենց կապիւթեան վերայ կարծեան և իրենք զիրենք աշխարհի քաղաքակիրթ շատ ազգերէ վեր սեպելով : Յրանապոյ հաւատար կըսան : Օչ ծաղրելի կարծեացս : Յրանապոյն իր փոփոխամբ տութեամբ և իր ամեն մոլութիւններով հանդերձ, ազգային ոգի ունի, ազգային բոյս բարոյ ունի և տիեզերաց ամեն ազգերու վերայ իր նորասիրութեամբ կներգործէ և իր ետեւն կտանի զանոնք իսկ Հայն մի թէ Առնավուտէն, մի թէ Խուվատէն, մի թէ Սերքէն անգամ նուաստագոյն չէ. վասնզի անոնք թէ և մեղմ սակաւաթիւ, մեղմ տղէտ, մեղմ յետեւալ շատ բարեմասնութեանց մասին. այսու ամենայնիւ իրենց ազատութիւնն իրենց Աստուծոյ չափ կսիրեն եւ իրենց ազգային հանդերձն, ուր որ ըլլան, գովելի ոգւով կկրեն և ամենայն ազգաց մէջ իրենց ազգայնութիւնն կերեցունեն : Այսպէս են և Հայերն. — ո՞վ կհամարձակի այդ ըսել բայ ի պատառարոյծներէն, որք ուր կանաչ խոտ գտնեն, հոն, սղատոնեան աւանակին պէս, «այս է հանգիստ իմ» կերդեն : Հաւա ազգային լեզուն : Այս մասին մեր յետնութիւնն զգալու համար հարկ չկայ որ մեր գմեղ Յունաց հետ համեմատեմք. վասնզի անոնք գտնէ Սրխտոտէլ, Պլատոն, Պիլիթագորաս եւ Սոկրատեսին. այլ Բիւրդէն, Խուվատն, Առնավուտն, Բուլղարն ոչ Մեսրոբ ունին, ոչ Սահակ, ոչ Վարդան Մամիկոնեան, ոչ Առաւելապուհ, բայց և այնպէս, լեզունին բացուածին պէս, ամեն բանէ առաջ, իրենց ազգային լեզուն կսովորին, իրարու հետ իրենց սեպհական լեզուաւ կխօսին. թղթակցութեան մէջ իրենց լեզունն զատ այլ լեզու չեն վարեր. իսկ մերայիններն ի՞նչ կընեն : Առնալ և Թուրքաստան քաղաքներ կան, ամբողջ գաւառներ կան, ուր հայերէնն մուսուրեր է խնայուստ որ ալ պատրուակ կրնան թէ հին ստեղծներն մահմետական մէկ իշխան մէկ Հայու լեզու կտրել սպառնացերէ եթէ հայերէն խօսի, թէ և ոչ բռնաւորի անունն կընան զոգրել, ոչ ալ արդերի ժամանակն ցցնել. մեր ալ կամէինք յօժարաւոր հաւատաւայնալիս պաշտական բանադրուանց,

տային նայ չտան, ապա զստանալը տան : Եւ ի գրաստանն հանելն որ ի յերկրեա կուհանեն նայ կուտան ի ձին ու ի ջորին չորա եւ ի յեշն նոր դրամ հինգ, եւ ի սպարեան նոր դրամ երեք . բր. մեկ, եւ ի յոջխարն բր. չորս, ի գոնու կաշին բր. վեց, ի սպարի կաշին բր. վեց, նայ զայս իրաներս չառնուն յիրմաց, եւ զինչ հաւ ու հաւու կիթ գնեն որ հանեն նայ չտան իրաւունք, Եւ զայն ստանալըն որ կու առնելին յիրմաց ի գետ բերելին, յամեն ստորի նոր երկուք, նայ չառնուն յիրմաց, նոյնպէս եւ գրաստ զինչ գնեն, քան զստանալըն այլ իրք չտան, Եւ երկուք յոր տեղ ու գնեն նայ չտան քանց ի հարկին մեկ, եւ ի նաւերոյն անցն որ կու անցնին նայ տան գաւառիկ յամեն բռնն նոր դրամ կէս, Եւ ձնվիլի իրք որ զողջնիլի նայ զինչ աղբ որ ու լինի գոյն ու գոյլի իրքն, նայ երեքալին չառնուն յիրմաց, Եւ վանց վաճառելներոյն որ եւ (գուցէ՛ ետ) կուգան նայ զիրենց անդինին կուգանան, ու զիրենց իրքն ի գիր կու առնուն, նայ չբանան զիրենց անդինին ու ոչ մատնէ՛նքն ու ոչ գրեն զիրենց իրքն, Եւ վանց ձնվիլ վաճառելներոյն որ չլինին ճանչած ձնվիլ ձնվիլի որդի, նայ գոնցն իրաւել մարդկաւքն, այն է կեցցութիւն ու ձնվիլ լինի ու ձնվիլի որդի . ու յըջարիկ զիր մարդն ու զիւրայն ի բաժտունն, նայ մենակ խաղընքն զինք, ու գրեն ի մեր դիւանն պգունցին անունն ու զլիւսիցն, Եւ զոր կու արդիւնին զվաճառելներոյն կուամալն ինչլի կու երթային ի տարա ու բաժտանեն թուխթ բերելի ի միաստանն . նայ չարդիւնն . եւ թէ ձնվիլ մեռնի անտիաթիկ (առանց կտակի) նայ մեր գործաւորքն յիր իրքն ձեռնամուխ չլինին, ապա զիրքն գումին առնու ու այն է զինչ առնանն է : Եւ յայտու որ տան ընդ Ս. յաս ու ընդ Կուկլակ, նայ այսպէս լիննայ, որ տան ի պրիսին ի յըջտայբուն նոր դրամ քանուհինգ, եւ ի պրիսին կտան ի յըջտայբուն նոր դրամ քանուհինգ, եւ ի լեզակն ու ի յայտայսինքն զարդ ի պըջպըզն ու ի զըն՝ ջըլլեն ու ի պըջպըզն, ի յայն ի յամեն տան ի յըջտայբուն նոր դրամ քանուհինգ, տան ի ջորեբուն նոր դրամ տասնուհինգ, եւ ի յըջտայբուն ու ի զընձալին ու ի պըջպըզն ի յըջտայբուն, նոր (դրամ) քան, եւ զինչ իսկի Յուանգ կտու ելնէ, հաստ ու բարակ ու զինչ իսկի քիթան ելնէ հաստ ու բարակ, նայ տայ ի յըջտայբուն նոր դրամ քան, եւ այս իրլիս որ յըջտայբուն կուտայ նոր դրամ քան, նայ տայ ի ջորեբուն նոր դրամ տասնուհինգ, եւ յըբուն նոր դրամ տասնու երկուք, եւ ի բաժնակն ու ի շարարն ու ի սըղիկն ու ի մընձանն ու ի կըսելն ու ի պըլինն ու ի յայլ զինչ իսկի լինի տայ ի յըջտայբուն նոր դրամ տասնուհինգ, եւ ի ջորեբուն նոր դր. (դրամ) տան, ու երկուք եւ ի յըբուն նոր (դրամ) ինն, եւ ի սապունն յըջտայբունն (դրամ) տան, եւ ի ջորեբուն նոր դրամ ութ, եւ ի յեշն նոր դր. եւթն : Եւ արդ յայսմ՝ հետէ եւ առ յայս չունի որ իշխանութիւն ի մեր թագաւորութեանն ամենայն հազանդայն ոչ ի մեծայմեծայն եւ ոչ ի փոքունցն մեր թագաւորա-կան բարձր հրամանացս հախաւկ կալ, կամ աստուածայաւհ գումին ձնվիլիցն ու թ կամ նեղութիւն առնել կամ այլ ալիւի հարկ կամ իրաւունս պահել, այլ այսպէս մնացէ հաստաւոր որպէս հրամայելնք : Վասն որոյ պար-գեւեցաք զմեր թագաւորական բարձր հրամանքս

եւ զպատուելի սիգեզս, Եւ վասն առաւել հաստաւորութեան ձեռնայրեցաք մերով սովորական ու բարձր ձեռնադրուլն, ի թուականիս Հայոց չճէ եւ ի փորր թուականիս յերկուքն, յամենայն Գեղեթեմերի ի իգ . հաստաւորն է կամաւքն Ստուծոյ Գրեցաւ արգաւատութեամբ Հեթում : Զանցելին նուազս ծառայի Ստուծոյ եւ սուրբ արքայիս շնորհովի այսմ պարգեւիս . . . Եւ ձնվիլի զոր լինի յերկրա բնակութեամբ իր կենալն ու ստանայ հայրենիք որ լինի ի կընկան գեհայ կամ ի մեր թագաւորութեանն տուրք . ու մեռնի անտիաթիկ ու անտիաւանգ, նայ իր լինքն զարդ ի հայրենեատներոյն դառնայ ի գումինն ձեռք, եւ հայրենիքն դառնայ ի սարսնութեանն ի ձեռքն . . . Լեւոն Թագաւոր Հայոց :

[Տես քիւ 11]

Յիսուսեան միաբանութիւնն մարտապանութիւն կըսողք :

Մէկ Ազգային Լրագիր Յիսուսեանց Պօլի մէջ վերադին բնակութիւն հաստատուելու լուրն կհաւորդէ : Անոնք քանի մի հարիւր տարի առաջ, արդէն Ղալիթիս հաստատուած էին եւ բաւական Հայ իրենց դժուրային դրութեանն գերի ըրած : Յիսուսեաններն մեր լէհաստանի դժբախտ ազգայիններու վանք, եկեղեցի, ստացուածք, հարստութիւն եւ հողի աւանդակորէն յաւիշտա-կեցին, քանակեք տարի մեր ազգի նորածին մանկունքն առանց միտութեան թողուցին, մեր կենդանիքն աստուածաբաշտութենէ, խոտովա-նութենէ եւ հաղորդութենէ զրկեցին, մեր նմը-ցեալներն վերջին թուրքի եւ թաղանթ մերժեցին եւ այնպիսի գաղտնական խժոժութեամբ մեր աղքե նեղեցին եւ տանջեցին մինչեւ անոնց հաւատքն եւ աղբութիւնն ուրացուցին : Մեր համաձայնութիւնը աղքային աղէտից վերայ ընդարձակ տեղե-կութիւն ուղղուն կրնայ Չառչեան Հ. Միքայիլ լինած Հայոց պատմութեան Գ. Հատ. 636-649 երեսներն մտադրութեամբ կարգալ, ինչպէս մեր մերսեպչական աջօք կարգապետք Սուրբ Էջմիա-ծին ողորմելի Լէհայի Հայոց առ Մուսէս եւ Փիլիպ-պոս կաթողիկոսներն ուղղուած աղերսաղիւրներն : Անոնք Նանտի հրովարտակն ետ կոչել տալով Մար-տիկա եւ Փարիս հաստատուած Հայոց գաղթաւ կանութիւն, եկեղեցի եւ տաղարան լաիկցին անոնք Կոստանտնուպօլիս Հայոց Աւետիք պատրիարքն նախ իրենց արքանեկաց ձեռք վար ձգել տալէն յետոյ, զանկիս ծովու վրայէն գողցան եւ Փարիս տանելով երկար ատեն խաւարամած բանտի մէջ պահեցին, անոր կարգն առին, նորէն փաթեայ ձեռնադրեցին, որ եւ Սէն Ժընըվիէի (այժմ Պանթիժոն) եկեղեցին քահանայութիւն ընելով մեռել է և քանի մի հաստալ գրուած եւ թարգմանու-թիւն թողուցեր, զորս մեր աջօք տեսանք եւ կար-դացիւր նոյն Սէն Ժընըվիէի գրատան ասորին յարկի ձեռնադրոյ մէջ :

Արդ՝ մեր աղքայնոյ, մեր հաւատոյ եղբայր եղած դժուրային անիրաւութիւններն մեզ վե-րադրելով, մեր Սանդարմետականայ եւ Տար-տարոսի մէջ, Գեհենի եւ Սօղոմի մէջ, Յիսու-սեանն աւերի ժանտ, մարդախոշոշ, դիւական եւ

սիրճ էակ չեմք լսել եւ չեմք ճանաչել . . . Եւ իրրե այնպէս կատարեք զանոնք ի կեանս եւ ի մահու, աստ եւ ի հանդերձեան, այժմ եւ յաւիտեան : Անոնք Հայոց միայն թշնամի չեն սակայն : Անոնց պատմութիւնն կտալայրցանէ թէ շատ պարկեշտ Պօլս եւ Արարիկնալ, Եղիսիպոս եւ Պատրիարք յայտնի եւ ծածուկ թիւնաւորելով գերեզման մտուցեցին, թէ շատ կաթողիկ թագաւոր, իշխան, դուքս եւ նախարար յայտնի եւ ծածուկ սպանել եւ սպանել տուեցին : Այսու ամենայնիւ ոչ որ մեր ընթերցողներէն թող չկարծէ թէ Յիսու-սեաններն այսչափ ատելուս համար անոնց դէմ զարարտութիւն ընեցը արամադրութիւն ունիմ . . . յաւիտեան . վասն զի գոյնիւ եւ տարտարոսի մէջ անդաւաճութիւն, յանցանք եւ եղեռնապնդում թիւն չեն մնացեր, որ Յիսուսեանք չեն գործեր (Հայոց լեզուն ալ, որչափ ծրիւղ Յիսուսեան միաբանութիւնն ձգելու նկարագրելու անկարող է, բաւական է եթէ անոնց դիրձած ոճիրներու հա-րկրին մէկ երկուքն յիշեմք :

Յիսուսականութեան ոգին է, ի սկզբանէ հետէ, բանականութիւնն անբանութեան փոխել, կենդա-նին դիտել ընել, անոր հողին, միտքն, կրօնն ընտրութիւնն եւ գործունէութիւնն չբացնելով զանկիս անշուշ եւ չարժուան մերենայ ընել, եւ անոր ճիւղութիւնն անբար խարդաւանօք անոր ձեռքն խելով՝ զանկիս ողորմութեան տուրքով ապրեցնել : Այսպէս է եղեր, այսպէս է եւ այսպէս ալ պիտի մնայ անշուշտ Խոտայի, Յրանայի, Գերմանիայի, Բելգիայի, Անգլիայի եւ Պօլի Յի-սուսեաններու ոգին : Ասիկա ձգիւ գիտելու համար կհրաւրեմք մեր ընթերցողներն Եւգեն Սոյի շինած եւ Կարապետ Ազայի Փանոսեան աղքատք, աստուածաբանի թիւրքերէնի թարգմա-նած քախաւակն Հրեայն ու շարքութեամբ կար-գալ :

Սակայն որ հարցաւս եւ պարկեշտ Հայն կրնար երեւակայել թէ մեր աղբի մէջ գտնուել պիտի այնպիսի անանուն հրէշ, որ փաստաբան եւ ջա-տագով հանդիսանար, ինն եւ տաններարդ դարու մէջ, եւ այն գիտորական եւ կամաւ այսպիսի եօթն դժուր պիտածներու : Այո՛, եղու Խալկուտարի գեհեններու մէկուն մէջ բնակեալ Չամուռնի անուն կրօնավաճառն, որ անցեալ տարի, « Մեկարդու եւ պատրիարքի եկեղեցական եւ աշխարհական (երես իգ) անձանց խնդրելով իր յորիւս խորհուրդ Գաղտնի Ընկերաբանաց անուն գրքին մէջ յանդիմեցաւ այսպիսի դիւաւառն զլիւսմանի դուրս, որ եւ թեր-եւ յիշեալ զիրքն ալ յատկապէս անոր համար մերէն, որպէս ինն թիւնեայ անգամ մի եւ կրկնել թէ ինչու » ճիշդիւ անունն ատելի նշանաւ կութիւն մը կուտան . խարդախ ըսելու նշանակու-թեամբ գործ կած են » (երես 191) : Բաւական չէ, Պօլսն Չամուռնի 231 երես թուով միւր եւ խորհուրդ Գաղտնի Ընկերութեան խորհուրդին հակառակ, Հայոց պատրիարքի եւ մեկարդու եկեղեցականաց խնդրելով տաղտկալի եւ խորհելու օճան գրել : Քստրիսեանայ, համաձայնեալ եւ յորիւսեայ (Չախուսեան) վարդապետութիւններ) տեսորակի խորագիրն կալահանել որ դու գաղտնի ընկերու-թեանց դէշութիւնն ծանուցանելն ստալ, անոնց աղբիւրն, ծնողն եւ սկզբնաւորմանն գտնելի եւ արմատն խլելի եւ ոչ թէ, յիմար այդե-գործի նման, թիւնաւորեալ ծառն արմատն կտրելուն տեղ, անոր ճիւղերն միայն բռնելով բարոյագիրի պարտքը կապարած սկսելի :

Մանկատանը շուկան երեքշաբթի օրուան եղած առևտուրներն քիչ և աննշան էին . և թէև ձեռագործողներն իրենց անցեալ շաբ. թուան գիներէն իջնալու հակումն չեն ցցուներ. բայց և այնպէս գիներն որոշելու կարող առևտուր չեղաւ . իսկ այնօրուան բուրան ամեն մարդ գաղափար էր Ամերիկայէն եկած վերջին լուրերուն նշանակութիւնն գտնալու : և եղած առևտուրներն գրեթէ ոչ ինչ էին : Արտադրի և Անդրիոյ սպառման յարմար և մանաւանդ աղէկ տեսակ մանածներն կուգորին և անցեալ շաբ.թուան գիներուն կրնան ծախուիլ . իսկ Հողկատանի տեսակներն , ինչպէս թիւ 40 մանած և այլն , երեսն ինչած են . և հետեալաբ. վերջին գիներէն իջարկին կէս փեն . պակաս կնշանակեմք . միւս տեսակ մանածներու աղէկ տեսակներն աւելի ուժեղ են քան թէ սորորին տեսակներն . բայց գին որոշելն առևտուրի նուազութեան պատճառաւ այնչափ դժուար է որ քաւաղոյն կհամարիրք վերջին գիներէն իջարկել . և Կտակողներն վերայ եղած առևտուրներն ալ քաւաղ քիչ են . և Հողկատանի վերջին լուրերն թէպէտեւ անյաջող չեն , բայց վաճառականներն չեն քաջալերեր մեծ առևտուրի մէջ մտնելու . ուստի Հողկատանի վերաբերեալ չըլինի և այլն , չատ տկար են . բաւական կտաի աղէկ տեսակներուն վերայ քիչ մի առևտուր եղաւ անցեալ շաբ.թուան գիներով . բայց սորորին տեսակներն նաև թէ մարքայի և դոմետիքի վերայ եղած ծախքն չատ քիչ է , ուստի ծախու առնելու հակամտութիւն ցցուողն այս ապրանքներու վաւ. րէին 1/2 փենի չափ անցեալ շաբ.թուան արժան կրնայ առնել :

Բաւականի գիներու տարբերութիւնն
գին 1864 ամի . գին 1863 ամի

Մայիսի 27	Նոյն ամեն
փենի .	փենի .
Ամերիկայի Ան.Ա.լանդ	45 / 49
Եղիպտոսի	281 / 291
Չինացի	23 / 23 1/2
Սուրաթի	23 1/2 / 24
Մադրասի	21 1/2 / 22
Բանկալայի	16 1/2 / 17
Զինաց	19 1/2 / 20

ԿՏԱՆԵՂԷՆ ՁԵՌՆԳՈՐԾ ԿԱՄ ՄԱՆԻՑԱՏՈՒՐԱ

ՄԱՆՁԵՍՏԵՐ

Դ ՄԱՐԲԱՄ

Լայր .	Իսր .	Ֆեն .	Ֆեն .	Եարդ .
20 կամ 21	3	2/3 1/2	2/6 1/2	24
21	22	4	2/3	2/5
22	5	2/2	2/5	"
31	32	7	2/2	2/4
Մաշուտի	26	27	5	2/5
"	28	29	6	2/4
"	31	32	7	2/6
ԱՄԵՐԻԿԱՆ	26	27	2 1/2	3
"	26	27	4	2/6
"	36	4	5	2/6
"	36	6	2/2	2/6
"	38	7	"	"
"	39	8	2/3	2/6
"	40	9	"	"
"	42	10	2/3	2/5

ԲԱՍՄԱՏԻ ԿՏԱՆ

Մատուցում .	31	32	5½	14/0	15/3	46	
"	31	32	6	16/0	16/3	"	
"	32		6½	17/8	17/9½	"	
Փրիստեր	34	16×16	8½	22/0	23/3	50	
"	"	"	9	23/6	24/0	"	
"		36	17×17	9½	27/0	27/6	"
"		36	18×18	10	28/0	29/0	"
"		36	17×20	10½	28/6	29/0	"

ՄԱՏԱՄԱՌՈՒ ԶԵՐԻՆԿ

Ֆիլ .	34	6	0/0	0/0	40
"	36	7	0/0	0/0	"
Կաշուր խաւ	32	9 1/2	0/0	0/0	"
"	"	6	15/10 1/2	0/0	"
"	"	7	0/0	0/0	"
"	"	8 1/2	21/10 1/2	21/10 1/2	"

ՍԱՎԱՇՊՈՒՐ ԵՐԿՐԱՅԻՆ

"	6/4	3	8/0	8/1	20
"	9/8	2 1/2	6/11	7/0	"
"	4/4	1 1/2	4/7 1/2	5/0	"

ՄԱՆԱԾ

Ա. տեսակ	Թիւ 12	Սրա 2/3	Երաւա 2/5
"	20	"	2/1
Բ.	12	"	2/3
"	20	"	2/5
Ա.	40	"	2/6 1/2

ԲՈՒՐԴ . Իսրայել և Լոնդոն . Մայիսի 27 .

Բուրդի արտադրութիւն Անգլիոյ մէջ օր աւուր չատնալու և զօրանալու վերայ է . ամեն տեսակի գիններն ալ հասարակուն են : Այսօր 11,000 բալ բուրդ ծախուեցաւ Լոնդոն , որոյ միացեալն Յունիսի 7ին , պիտի ծախուի : Մասնաւոր ցուցակ չատնալուս համար անցեալ շաբ.թու . գիններն անփոփոխ կապահեմք :

	գին	լիպրէի	լիլ . փեն .	լիլ . փեն .
Եղիպտոսի ճերմակ լաւն	1/8	2/0		
Արաւիայի , Վիսկիի և Սկոթլանդի լաւն	1/3	1/6		
Ինկիլիի ճերմակ ֆիլիկ	2/9	2/10		
Իզմիրի լուսացուած Ա. տեսակն	1/1	1/3		
Արիոյ ճերմակ լուսացուածն	1/0	1/5		
Պարսից ճերմակ Ա.	1/6	1/7 1/2		
Ուսիոյ լաւ մերկոս	2/0	2/6		
= Խաւն (սետիս)	1/8	2/0		
Բրուկի լուսացուածն	0/10	1/0		
Դենի դալմէն (թիֆտիք)	1/8	1/9		
Մաքսիկայի	1/2	1/4		

ՄԵՏԱՔՍ . Լոնդոն . Մայիսի 27 .

Մետաքսի առուծաբքի համար յատուկ չըջաբեքական չա. ոքներ և ոչ եկած կամ ծախուած մետաքսի քանակութիւնն ճշդիւ գիտեմք : Մասնաւոր ցուցակներէ գիտեմք միայն . որ գիններն հաս. տատ են և ծախուած քանակութիւնն բաւական զօրաւոր . անցեալ շաբ.թու գիններն ալ սորորն նշանակուած են :

	գին	լիպրէի	լիլ . փեն .	լիլ . փեն .
Բանկալայի Ա. տեսակն	0/0	0/0		
= միջակն	0/0	0/0		
Չինաստանի թիւ 1 և 2	18/6	23/6		
= 3 և 4	0/0	0/0		
Յալոնի Ա. տեսակն	13/0	25/6		
= միջակ և ստորին	0/0	0/0		
Պարսկաստանի Ա. տեսակն	13/0	17/0		
= միջակ	0/0	0/0		
Թուրքաստանի . Բուրայի ֆաբրիկա	27/0	31/0		
Խաւիոյ Մեքանի	22/0	25/0		

ԿԵՆՈՒՔԻ ԱՊՐԱՆՔ .

Առաջիկային 3 փենի . Յետինի Բուրայի ֆաբրիկայի 1 և 2 փենի . Բուրայի ֆաբրիկայի 7 փենի . Ուսիոյ ֆաբրիկայի 10 և 2 փենի . Բուրայի ֆաբրիկայի 12 և 8 փենի . Բուրայի ֆաբրիկայի 13 և 10 փենի . Բուրայի ֆաբրիկայի 16 և 4 փենի . Բուրայի ֆաբրիկայի 1 և 2 փենի .

	գին	լիպրէի	լիլ . փեն .	լիլ . փեն .
ԶԱՔԱՐ . Բանկալայի կոպիտ	34/0	43/6		
= Բենարէսի ճերմակն	42/0	46/0		
= Դաւի	40/0	44/0		
= Մադրասի ճերմակն	36/0	37/0		
= Չինի և Սիամի ճերմակ և դեղինն	0/0	0/0		
= " թուր . տեսակն	0/0	0/0		
= Անգլիոյ կոտորածն	0/0	0/0		
= " 10 լիպրանոց դուր	0/0	0/0		
= Հալանայի ճերմակն	31/6	35/0		
= Հալանայի 10 — 6 լիպր . դուր	0/0	0/0		
= " կոտորածն կաւուր	34/0	34/6		
= Մանիլայի	30/0	30/6		
= Յալոնի	0/0	0/0		
ՍՈՒՐՃ (քաւալէ) Մեքանի կամ Լոնդոնի	96/0	115/0		
= Յալոնի և Բաւարիայի	0/0	0/0		
= Պորտո Ռիկոյի	74/0	82/0		
= Ան Գալիպոլի	64/0	76/0		

	լիպրէի	լիլ . փեն .	լիլ . փեն .
ԲՈՒՆՁ Բանկալայի	8/6	9/6	
= Մադրասի	10/9	11/0	
= Փառնայի	0/0	0/0	
= Առաւելանի	8/6	10/3	
ՅՈՒՆՆ Օղեսայի Գուորդերն	40/0	43/0	
= Թուրքիայի	0/0	0/0	
ԳԱՐԻ	30/0	35/0	
ՄԱՐԱՅՈՒՆ	29/0	30/0	
ԿՏԱՎ ԱՏ Եղիպտոսի	58/0	64/0	
= Ուրայի Բ.	51/0	52/0	
ԿՈՃ (գինիֆիլ) Յամայիլի . Խանիթարն	55/0	130/0	
= Ամերիկայի	43/	46/0	
ՌՕՄ Յամայիլի . դալոնի	2/6	3/0	
= Կղզեաց և Հողկատանի	0/0	0/0	
ՊՂՊԵՂ (բիւլ) Մալաբարի սեն լիպրէի	44	4 1/2	
= " Անգլիայի սեն	44	4 1/2	
= " ճերմակ տեսակն	0/0	0/0	
ԹԵՅ Կոնգու	0/0	2/8	
= Սուրճ	1/2	3/0	
ՏԱՔԻՂ (բալար)	2/0 1/2	2/3	
ԱՅԻՐՆ Թուրքաստանի	19/6	0/0	
ԽԵԺ (զաւր) Արաւիոյ Խանիթ .	85/0	120/0	
= Ամերիկայի	44/8	45/0	
ԳԻՏՈՐ (մազր) . կապրոն	200/0	0/0	
= ճերմակ և այլ տեսակ	100/0	0/0	
ՃԵՂԻ Պարսկաստանի	60/0	85/0	
= Իզմիրի	39/0	42/0	
ԿԱՂԻՆ ՎԱՅՐԻ (փալամուտ) Թոնոն	14/0	17/0	
ՏՈՐՈՆ (բեօր բոյա) Իզմիրի . Խանիթ .	48/0	54/0	
= Արաւիոյ , Ասորիի և Կիպրոսի	36/0	42/0	
= Բոմբայի	26/0	33/0	
ԿԱՆԵՔ Ռիդայի	0/0	0/0	
= Մանիլայի	36	10/0	37
= Բոմբայի	21	0/0	30
ՈՐԴԱՆ ԿԱՐՄԻՐ (քով) ճերմակ . Լիպրէի	3/0	3/6	
= սեն	3/3	4/0	
ԼԵՂԱԿ (շիլիտ) Բանկալայի լաւն	7/3	7/9	
= " միջակ և ստորին	4/9	6/6	
= " Ուրլին	2/0	5/9	
= " Մադրասի ամեն տեսակն	2/0	5/6	
= " Գիւրբան	2/6	6/6	
ՇԻԲ Գուր	6/0	6/2 1/2	
ՆՇԱՂԻՐ	6	0/0	6
ԳՐԸՄ ԹԱՐԹԱՐ Յրանայի	117/0	118/0	
= " դեղին	105/0	110/0	
= " թուր	90/0	102/6	
ՄԱԳՆԵՂԱ	42/6	45/0	
ՎԱՐԴԻԻԻԻԻ (գիւլ և աղի) . Ժոն	16/0	24/0	
ՄԵՂԱՐԱՄՈՍ Հողկատան . Թոն . Լիլ .	8	0/0	9
= Ամերիկայի	8	17/6	9
ՃԱՐՊ Պետերբուրգի Մ . Ե Խանիթ .	43/0	00	0/0
= Սէ Ժոնի Եկածն	43/0	0/0	0/0
= Հարաւայի Ամերիկայի	00	0/0	0/0
ԹՈՒՁ (լեմբր)	35/0	00	55/0
ՉԱՄԻՁ . Վալանի	00	26/00	28/0
= Իզմիրի կարմիրն	00	25/00	30/0
= Սուրան Ա.	00	38/00	44/
ՉԵԹ Կէլիպուրի 252 դալոն (Թոն) .	63	0/0	00
= Արաւիի և Մալթայի	56	0/0	57
Թրիկատի	00	0/0	0/0
ՄԵՏԱՂՔ . սրինձ . սանի տակ	110	0/0	0/0
= Թերթ (շիտ)	103	0/0	105
ԶԻՆԳ	29	0/0	0/0
ԵՐԿՐԱՐ Ժոն	8	15/0	9
= դամբու	10	0/0	10
= Թերթ	11	5/0	12
ԿԱՊԱՐ (քուրլուն) Թերթ .	21	17 1/2/0	22/0
ԱՆԱԳ (բալա)	112/	114/	
ԹԵՆԵՔԻ ԼԵ	24	0/0	26/0

ՏԵՐԵԻ ԽՄԲԱԳԻՐ Կ . Վ . ՇԱՀՆԱՍՊԱՆԵՆՅ
ՄԱՆՁԵՍՏԵՐ . Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԻՐՈՒՄ

Printed and published by K. Vardapete Shahnazarian, 151, Rumford-street, Chorlton-on-Medlock, Manchester.---Monday, May 30, 1864.